

DEBRECZEN

POLITIKAI, TARSADALMI és KOZGASZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Előfizetési árak:
 Egy évre 10 frt-kr.
 Fél évre 5 — —
 Negyed évre 3 — —
Egyes szám 5 kr.

A lap szakmai részét illető minden közleményért, levelezésért, hirdetésért, a szerkesztőségbe bérmentve küldendő.

Előfizetési helyben
 TIBOLDI K. LAJOS és társai
 OSÁTHY KÁROLY könyvtárosok és a kiadók
 KUTASI IMRE könyvtárosok és a postahivatalok

Hirdetési díj:
 Négy soros hirdetés 5 kr.
 Hosszabb hirdetésre a sorok száma szerinti a legolcsóbb árértékű sorok felhártyáján minden sorra becsüldött 30 kr.

„Nyitólát”-ban megjelent hirdetés minden sorra 20 kr.

Hirdetéseket felvételre a kiadó hivatalban, KUTASI I. könyvtárosnál, valamint SZÉKELY M. H. könyvtárosnál is.

Név nélkül vagy bérmentesen nem fogadjuk a hirdetésokat.
 Kéziratokat vissza nem adjuk.

Bergengőciából.

(Levél „egy képviselőhöz“.)

(r. e.) A magyar országgyűlésnek egy most is Budapesten tartózkodó, igen t. tagja egyszer másszor azzal tisztelt meg szerény lapunkat, hogy olyan dolgokat közöl hasábjainkban, amelyek a politikai színpadon mögött folyó — csak úgy sutyomban esnek meg s épen nem oly természetűek, hogy kútfőből a nyilvánosság kürtjén kürtöljék országgyűlési világra.

Szívességet szívességgel akarván viszonzni — egyszer már mi is szolgálunk e mélyen tisztelt parlamenti levelezőknek egy kis színfal-mögötti históriával. Ne higgye a m. t. honatyá, hogy csak Budapesten van furfang; bővebben vannak az ilyesmik a távol — Bergengőcia lakosai is.

Bergengőciáról pedig ne tessék azt hinni, hogy az valahol az alföldön, vagy Bocskaik hajduinak vidékén, a sik Hortobágyi tőzsomszedságában terülne el. Dehogy! a Kongó-vidék egyik részlete lesz az, a melyen tudvalevőleg azért kap Európa minden nagy és kis hatalmassága, mert ott egy folyadék készül, a mely elkerülhetetlenül szükséges alkotórésze a — szappannak. Szappanra pedig igen nagy szükség van Európában kivált a Ma-Me-Lu-Kok-nak, mint a kiknek szerfölött sok a lemosni valójuk.

Bergengőcia lakói nyugodt, eszű ember. Nem hozza azokat gerjedelembeszenitizmus és antiszenitizmus, nem a pupos hátú tevék és csikos bőru zebraik legeltetésére szánt legelőik ügye és nem az sem, ha Bergengőcia kaczikái országgyűlést hívnak össze a magok szívére (Bergengőcián nyelvén sátor) elrendelnek valami katasztert, aminek következtében aztán két-háromszoros vám vetetik a jámbor bennszülöttekre; ez a vám aztán igen vig egy váma kaczikákra, de szomorú egy váma bennszülöttekre nézve. Más államokban ilyenkor kitor a ribillió, de Bergengőcia jámbor bennszülöttei legelőbb hogy összegyűlnek a kaczikai hivatal előtt és bánatukban hosszukat és gyakorlatukat k . . . nek! Nem tehetünk róla — ki kell írniuk, mert így van!

Hanem hát térjünk vissza a szappangyártáshoz kellő folyadékhoz! Saját külön bergengőciái levelezők közlévelünk a dolgok állását illetően:

Bergengőciában ezen folyadékot nem a kaczika kezeli, hanem a szappanfolyadékot mérő társulat fizet érte bért s az szedi be az európai vásárlók által fizetett összegnek adóját.

Sokáig a maga rendjén ment a dolog, azonban történik, hogy a szappanfolyadékot mérő társulat igazgatóul választott egy olyan férfit, a ki e hatáskörében valóságos zsarnokká nőtte ki magát. Azon a vidéken nagy tekintélyt kölcsönöz szépségeikül tekintetnek a kancsal szemek, meg a csámpás lábak — emberünk (név szerint P a p l a n - T s z i) ezen szépségekkel szerfölött rendelkezvén, néki nem nagy fáradságába kerülhetett a jövedelmező állás elnyerése.

Ez a férfi annyira egészen nemzeti elveket követett, hogy — Kongó levén államának neve, csakhamar kongóvá változtatta a társulat zsebeit, de viszont megtöltötte a k a c z i k a és a kaczikához közlő K a - P i - T a n g és B a r k - K s z a y nevű férfiuknak — gyönyörűséggel persze csak a — zsebeit!

Azonban épen a legnagyobb és az emberek érdekeit leginkább szívükön hordozó férfiak azok, a kiket kortársaik nem értenek. Így történt az P a p l a n - T s z i urammal is, mert a társulat nem fogta fel, mért legyen az ő zsebek K o n g ó, elég ha már az állam neve is K o n g ó s jobb szeretnék volna a bennszülöttek is, ha inkább a kaczika, K a - P i - T a n g és B a r k -

K s z a y . . zsebe viseli magán a nemzeti név ezen bélyegét.

Nagy lett a forrongás, míg végre közbelépett egy T u m - P a k k nevű becsületes férfi, a melynek közbenjárásával elhatározott, hogy P a p l a n - T s z i uramon oly művelti vitéki végbe, a melynek neve bergengőciái nyelven » l - k s z a p a t á s c h e ».

Fájt ez » P a p l a n - T s z i » uramnak és szemrehányásokkal halmazta el kivált az ő érdemes jóakaróját, a kaczikát; mert K a - P i - T a n g és B a r k - K s z a y barátaik időközben szintén alávették az » l - k s z a p a t á s c h e » alkotmányos művelésének.

A kaczika pedig vala érzékeny és hálás szívű férfi.

Epen ezért fogta magát és a » k a r á k s o n y » nevű ünnepe előtt egy nappal, összeült vala az ő érdemes el- és kortársával, P a p l a n - T s z i - val, a kihez szólt vala ilyeténképen:

— Érdemes férfi, P a p l a n - T s z i ! Fájt az én szívem, hogy te rajtad ily kár ejteték vala. A bennszülöttek és a nemes T u m - P a k k ebbéli akaratának vajha lehetnék én ellenzője! Nem lehetek azonban annak ellenzője, de nem merek én már tenni sem ellened, sem a te ellenségeid ellen. Mondd meg annak okáért te nekem, hogyan eszközölközz a távol eső Európa bennszülöttei, hogy némely esetekben jól lakozik egy ott K e t s - K e e néven ösmeretes állat, és bizony megmarad az ott K á - p o s z t h a néven ösmeretes növény is!

És P a p l a n - T s z i - val folyt vala a tanácskozás késő éjjeli órákig, míg végre megállapodának a kaczika következő határozatában:

— Legyen néked ezentúl is annyi részed a » s z a p p a n - f o l y a d é k o t m é r ő t á r s u l a t » hasznáiban, a mint eddigélő vala. Szaglászni fogsz te a szappanfolyadékot termelő pinczehelyiségekben, és a mit kiszaglászol vala, legyen a tiéd annak a harmadrésze. Csakhogy ezentúl nem léssen a te neved P a p l a n - T s z i, de nevezetűni fogsz te S p i c z - L i - nek, a mi nagyon illő név léssen a te nemzetségedhez!

Megörült vala ennek a névnek a ki eddig neveztetett P a p l a n - T s z i - nak, és léssen ő ezentúl S p i c z - L i néven pártfőgője és jóakarója azoknak, a kik néki pártfőgője és jóakarói valának.

Imé, így történt ez Bergengőciában, a bennszülöttek nagy öröme, avagy talán mély busulására, a kik előtt immár nyilvánvaló, hogy lakozhatik jól Európában a K e t s - K e e nevű állat és hogy maradhat meg ugyanakkor a K á - p o s z t h a nevű növényi elodel!

Bergengőcia, 1884. decz. hó 29-én.

— A miniszterelnök az országgyűlés két bázának január hóban tartandó első ülési egyikeben fogja indítványozni, hogy küldjön ki az országgyűlés egy tizenkét tagu regnikoláris bizottságot, mely a horvát tartománygyűlés által kiküldendő hasonló bizottsággal együtt eszközölje a kiegyezési törvénynek horvát részéről annyira sürgetett világos értelmezését. Itt végre alkalom fog nyílni arra, hogy a horvátok összes kívánalmait, melynek teljesítéséért a fennálló törvények folyamánakat — formulázzák; s ki fog tűnni, vajjon valóban forog-e fenn jogsérelem, a mi semmiképp se lehet a magyar törvényhozás szándékában.

— A horvát királyi leirat a következő képen hangzik: „Mi I. Ferencz József, Isten kegyelméből stb. A Horvátország, Szlavonia és Dalmácia királyságok tartománygyűlésén egybegyűlt főrendeknek, méltóságoknak és képviselőknél királyi üdvözlétnk. Nagyméltóságú és tiszteltreméltó, méltóságos, nagyságos, tekintetes, nemes, bölcs és körültekintő kedvelt híveink! A folyó évi szeptember 27-ről kelt királyi leiratunkra válaszképp közönséges uton

elénk terjesztett legalázatosabb feliratukban, önkök kedvelt híveink, azt a kérést intézték hozzánk, hogy a regnikoláris küldöttség hívassek össze és bizassék meg azzal az üdvös feladattal, hogy a kiegyezési törvényt illetőleg felmerült félreértések tisztáztassanak és végleg eloszlatassanak. Mi annál készségesebben teljesítjük ezt a kérést, mert az említett legalázatosabb feliratból értesültünk, hogy önköknek, kedvelt híveink, az a szándékuk, hogy kölcsönös megegyezéssel a hatályban lévő kiegyezési törvény tisztá, világos értelme minden kétséget kizárólag megállapítsassék. Önkök tehát, kedvelt híveink, az eddigi gyakorlatnak megfelelőleg, a tartománygyűlés tizenkét tagjából álló regnikoláris küldöttséget fognak választani, melynek feladata leendő, hogy a magyar országgyűlés által kiküldendő hasonló regnikoláris küldöttséggel a fentjelzett irányban tanácskozássá bocsátkozzék és jelentését a tartománygyűlés elé terjeszse. Bizton várjuk, hogy ez uton sikerülni fog a fennálló kiegyezési törvény alapján minden netalán felmerülő kérdést tisztázni és így a félreértések lehetőségét kiküldni. Különböző bizosítjuk önkököt császári és királyi jóindulatunkról és kegyünkéről. — Kelt stb.

— A budgetvita és a közvélemény. A Székelyföldön Maros, Udvarhely, Háromszék és Csikme gyében, mint a kolozsvári Ellenzék írja, országos uj évi ajándék van készülöben a czéltől, hogy a költségvetési vita alkalmával az ellenzék jelesei s különösen a Kossuth által megdicserít fiatal nemzedék által tanusított küzdelemért bizalom-nyilatkozat küldessék. A nevezett lap azt ajánlja, hogy a nyilatkozatot Ugron Gábornak küldjék el.

— Oroszország középázsiai terveiről érdekes híreket közölnek. Ezek szerint a pótervari kormány véglegesen elhatározta volna Herat elfoglalását. Emlékeztünk reá, mily nagy zajt ütött már az is, mikor az oroszok hatalmukba ejtették Mervet és sokan voltak Angolországban, akik már ebben az angol érdekszférá megsejtését látták; Herat elfoglalása újabb, meg pedig igen fenyegető lépés volna ez irányban s bizonyosak vagyunk felőle, hogy vihart fog előidézni. Ha az oroszok ben ülnek Heratban, akkor csakugyan közvetlen szomszédai lesznek az angol hódosztáni birtokainak s teljesen halomra döntik a középázsiai orosz birodalom és Hódosztán között létező semleges zónáról sok emességgel, de annál kevesebb gyakorlati érzelkekü gondolt szép elméletet. Pétervárt is tisztában vannak a tervezett döntő lépés rendkívüli hordejéről és mint onnan írják, Giers varni akar egy ideig a Herat elfoglalásával, mert attól tart, hogy ez rögtön megbuktatná a Gladstone-kabinetet, Giers pedig ezt most még károsnak tartaná Oroszország érdekeire nézve.

— Starcevicus áldozatai. A zrágrbi törvényesek előtt megkezdődött ama 11 moravicei lakos elleni büntügy tárgyalása, kik a választások alkalmával nyilvános erőszakoskodást követtek el és Jakscinak a község lelkesének agyonütésére igazgatták a népet. A vádlevelé igen élénk világításba helyezi a horvát nép gyűlöletét a magyarok ellen. Deluce kerületben Valuschign András starcevicus párti választottak meg, míg Pavelics kisebbségben maradt. Valuschign választói közt ekkor néhány igaztót azt hangoztatta, hogy a Pavelicsisták a magyarok mellett szavaztak, Moraviceit a magyaroknak eladták. Minthogy a moraviceit plebános is Pavelicsra szavazott, — a népet ellene fölizgatták, — úgy hogy meg az istenítisztelet alatt nagy tömeg nép gyűlt a templom elé. Bent pedig a templomban az asszonyok az isteitiszteletet ilyen közbeiktatásokkal zavarták: „Te magyar pap, te minket eladtál a magyaroknak! Emberek, menjünk ki innen, ahol magyar pap olvassa a misét, mi nem akarunk magyar istent imádni! A templom előtt Rade Vucinics Todory ezt kiáltotta: Kergessétek ezt a magyar papot a pokolba! Rohanjuk meg a templomot, üssük le azt a magyar papot. Rade Vucinics Harambasa ezt mondta: Üssétek agyon! Végül aztán a paptól csakugyan elvették a templom kulcsait, s őt magát kikergették a faluból. Ez erőszakoskodásért tizenegy embert fogtak el, védőjük Derencsin és Starcevicus Dávid lesz.

Kossuth ereikye.

A „H a z a n k” történelmi közlöny legújabb, deczemberi füzetének legerdekesebb közleménye Kossuth családi intézkedése Világos után, Szokolyi Viktortól. Igen érdekes okmányt foglal magában, a melyet mutatoul a füzetből ide iktatunk:

M e g b i z ó l e v é l. Az örökkévaló Istennek nevében, Amen! Miután kedves hazám szabadságharcának szerencsétlen kimenetele által szeretett hazámból kiszorítottáv hontalanná lenni kényteleníttem, életemet idegen önkénylőt látván függeni: kétszeresen súlyosodik reám a jövőndő bizonytalanságuk érzete s kétszeresen kell, hogy érezem a kötelességet, azon esetre, ha velem valami emberi történék, gondoskodni azokról, kik hazám után földi üdvösséget képezik: kedves szeretteimről s gyermekeimről. És miután gr. Guyon Rikhard tábornok, ki — miután a magyar szabadságharcnak rendithetlen jellemű hős bajnoka volt, — most ugyan számkivetetésemnek részese, de mint született angol, dicőse nemzeti kormányának pártfogása által jövőndőjét az enyémnél biztosítottabbnak érezi: azon megbecsülhetetlen szives ajánlatot tevő, hogy ha valami emberi történék és családám ápoló gondoskodásomtól megfosztatnék, gyermekeimről atyaihoz hasonló indulattal kész leszen gondoskodni.

Azért is mindenekelőtt őt kedves és kimondhatatlanul szeretett nőmnek bizodalmba ajánlom, mint oly férfit, kinek jellemére, szavára s lovagias érzelmeire bármily viszontagságok között biztos hittel támaszkodhatik. De kétszeres bánattal nehezdek szenvedő lelkekre a gondolat, hogy hön és forrón szeretetűt kedves nőm összeroskadhat a tömérdek fájdalom alatt és szegény gyermekeim, a paratlan anyának gondjaitól megfosztva, egészen árván maradhatnak; mert családi életem példátlan boldogsága, melylyel Isten ekkor megáldott, azt hiteli el velem, hogy valamint az én életem az övéhez, úgy az övé az enyémhez van kötve.

Azon szerencsétlen esetre tehát, ha szegény gyermekeim egészen árván maradának, már most előre Guyon Rikhard gr. tábornok urat mindhárom édes gyermekem (Ferencz és Lajos fiam és Vilma leányom) gyámjává és gondviselőjévé kinevezem, (miután szegény édes anyámnak a reá nehezedett tömérdek szerencsétlenség között s élemedett, beteges koránál fogva magának is ápolóra van szüksége, nőtestvéreim pedig saját családi gondjait miatt akadályozva vannak), aki kikötéssel, hogy mivel kedves sógorasszonyom, szeretett nőmnek unokatestvére: Marton Antónia kisasszony, mint példátlan hűségű rokon, gyermekeim iránt máris annyi önfeláldozással teljes nemeselektséget bizonyított, minélföljebb meg vagyok győződve, hogy egy oly anyának, minő kedves drága nőm, anyai gondjait senki a földön oly mértékben nem pótolhatja, mint éppen ő; azért is őt, ha a gyámi kötelességben osztolni körlüményei megengedik: gróf Guyon tábornok ur gyermekeim második anyjának s ha e szívesre ajánlkozauk, a gyámi jogokban egyenlő részesekek tekintve kinevezem pedig és felhatalmazom a mondott kikötéssel fentisztelet gróf Guyon tábornok urat, adván nekie ugy gyermekeim személyének megmentésére, nevelésére és gondviselésére, mint megmenthető s reájuk, mint törvényes és természetes örökösseimre szállandó csekély javaim kezelésére nézve mindazon jogot és hatalmat, melylyel a magyar törvény a gyámokat és gondviselőket (tutor et curator) felruházta, azon biztos reményben, hogy nemes indulata szerint viszont mindazon gyöngéd kötelességeket híven teljesíteni, melyek e minőségben reá hárulának.

Mint ezen felhatalmazás azon esetre is ideiglenesen értendő levén, ha a kedves gyermekeim iránti gondoskodásban én és szeretett nőm hazánktól elrekesztett távollét vagy a hitszegett, haláltalan ausztriai ház üldözö kegyetlensége következtében fogság által ideiglenesen akadályozva volnánk. Isten és szeretett kedves nőm után e szerint gyermekeim sorsát gr. Guyon tnök ur nemes indulatába helyezvén, mindenkifelett megvárom tőle, hogy ha Isten akaratá szerint a megbízatást teljesíteni hivattva leszen: gyermekeimet magyarokká nevelje s boldogtalan atyjuk tisztá példája után is szíveiktel töltse el azon önzéstelen hazaszeretettel, hogy hazájukat imádják és soha és semmi viszontagságok között annak igazságos jövőndője fölött kétségbe nem esve egész életükön át a legszentebb s legkedvesebb kötelességüknek ismerjék hazájunkat élni s annak jogait, szabadságát, törvényes függetlenségét és nemzeti életét védeni s javát előmozdítani.

Miről adom ezen saját-keziratú s magán pecsétémnek kéznél nem léteben hivatalos pecsétémel is megerősített megbízó-levelemet. Kelt Számkivetésben, Viddinben, a Törökbirodalomban, okt. 8-án 1849-ben.

Kossuth Lajos,
Magyarország kormányzója.

Nőnevelésünk.

Napjainkban a legnevezetesebb és a legtöbb fáradságot igénylő tudomány; a nevelés, főkép a nőnevelés.

Az anyai gondoskodásnak jutalma, a legtöbb esetben hálatlanság, mert fölötté kéves azok száma, kik föl tudják fogni, hogy az ember önmagának tanul, s nem rideg kötelességből végzik a kitűzött feladatát, mely a lélek művelésének nagyszerű eszméjében magaslik ki.

Nem egyszer maguk a szülők hibásak. Mert rossz nevelési rendszerök. Rossz példával mennek elő. Az anya rabszolgája a divatnak. Hódol a könnyelmű modern életvezeteknek. Nem csoda hát, ha a bűn átszarmazik a gyermekekre, ha a rossz példa buja talajra talál a zsege szivekben.

Mai napság sok nő csak azért fényűző, mert ez divat. Azt hiszi, hogy csak így tetszhetik. Maguk a józanabbul gondolkodó nők vallják be a szomorú igazságot. Sokszor a mindennapi kenyérből szűkölködnek a divat és fényűzés miatt, de hát e gyarló társadalmi kényserűségnek hódolniok kell, nehogy a világ megszűnjön, s leánykájuk jövője fölött kérelhetlen itéletet hangoztasson. Fényűzőket találunk ma a palotáktól a kunyhókig mindenütt.

Vannak házak, hol a gyermekek zongoráznak, francziául németül beszélnek, de azért a valódi műveltségnek meg csak kezdetleges pontján sem állanak. Tartanak franczia nevelőnőket a háznál. Jártnak zene- és nyelv mestereket. A kisasszony meg is tanul, úgy a hogy francziául gagyogni. Egy pár ütmet a zongorán. De a szegény hazai nyelvünknek még alapemeleit is alig ismeri. Alig tud egy két sorat írni, legalább hibátlanul. Nem tud hozzájárulni a legközönségesebb tárgyhöz sem. A társaságban vagy hallgat, vagy tudatlanságát árulja el.

Kik azok a közéletben illetlen idegen szellemben nevelt leányok? Magyar hölgyek. Nem vagyok túlsó. Nem óhajtok, hogy valaki rajongjon legyen mindenért, a mi magyar. Mert sok tekintetben hátra vagyunk még a külföldtől. De annyit jogosan megkövetelhetünk, hogy a mi magyar, azt védjük, pártoljuk és ne kívánjuk gyönyörűen fejlődő iparunk rovására a keztü-gombokat is Parisból, Bécsből hoztatni. Mindennek pedig oka: a nevelés, a család, a szülők.

Sok szüle igen kevés gondot fordít arra, hogy megőrizze gyermeke keletében a legnagyobb kincsét, az egyszerűséget, melynek alapján hazias, családokat hűn szerető hazafiak és honleányokk válhatnak. Pedig nem az a nő szép, kinek Bécsben vagy Parisban készült öltözeke van, ki hajában gyémánt boglart, karján arany perczet, dereka körül négyszeresen csavarított aranyláncot hord; hanem ki egyszerű, izléses öltözekek alatt nemes szívet hord magában.

Csak addig szép a nő, míg lelkeinek, szívének nemes egyszerűségét meg tudja őrizni. De ehhez lelkierő és erős akarat kívánatik. Be kell ezt korán csepegtetni zsege szivebe, hogy később ne legyen képes azon erőt venni az ifjú forogó lán, a szenvedély heve. Ebben rejlik a nőnevelés tudománya.

Társadalmunk megköveteli mindenkitől egyaránt a műveltséget, legalább annak bizonyos fokát és nem kíván soha tettetést, színlelést.

Legyenek azért hölgyeink egyszerűek és

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

Az „Arany ifjuság”-ból.

Két urilán. Együtt nőttek fel búvájos vidéken, Örtözte bérz sötétzöld felőve, Középen a falu, amarra kékes Folyó övezte, messziről jöve. S a két barát — lehajló lomb s dalos hab — Együtt építé csöndes rejteket, Mert fiatal szív ott melább, dalosabb Hol felhomály, zsongás búvólte meg.

A költő háza (árva volt szegényke, S a nagymamával tölti a nyarat.) Ós uri lak, topolyfák rejtekeibe, Két soró őrzik az ablak-rácsokat. Tetője rejtett s messze fut alatta A padlás, furesca fülkével tele, S ha zeg-zugát Jenő végig kutatta, Egész regéket álmodott bele.

Ha itt bolyongott, százados csodákat Talált a gyermek s elmerenge rajt: Öreg gitárt, rekedt vén zongorákat, Mely a kizengett dalokért sohajt... Ruhát s ki büszkén visel, a szép nő Sötét üregnek váz-lakossa most... Lőrészeket, a melyből a vitézlő Ósók lövének kontyost, terejost.

Kapcsos, vén főlíans Luther korából, Elolvassák böles, nagyszívú urak Csábítgatá e hit minden sorából, Mig elfogadták s érte haltanak! Vét csata kard ott, immár „roz-da marja”, Nem egyszer ívet és puzdrát lel, S az ős vitézek biztos hősi karja, Gyözölme fényes képbén szállt elő...

Vén bútor az ives-boltos szobákba, Nem löktek a lomtárba csufosan, Egy-egy karosszék, oly szilárd s reája Ha őlsz, őlelni látszik gondosan.

e nemes egyszerűségben, őszinte igazán érző szívet és lángoló hazaszeretettel mutatják meg, hogy milyennek kell lenni az igaz honleányok.

Kár a természetet eltorzítani. A pompa fény nem bolgokit, csak az, amit a szív magában zár.

Kárhóztatni való az a szüle, ki gyermekét pusztá hűségéből nevelti és taníttatja, mert a helyett hogy lelkét, szívet nemesítene minden jó és szép iránt fogékonyvá tenné, elhinti magvait az erkölcsi korrupciónak, a bűnek, a könnyelműségnek, mi többnyire kedvező talajra talál.

Miért lennéjének, nagyraaványok, hiuk a leányok? Azért, mert fonák nevelésben részesültek.

Vannak uri családból származó leányok kik a franczia órákon elfecségek és magyarul írni olvasni nagyon gyarlón tudnak. Hát nem annak a nemzetnek nyelvet kell e a gyermeknek először tanulni, melynek földén született, melynek légtörét szívja, mely második édes anyja a haza! E tekintetben nem a gyermek hibás, ki még alig képes sejtetni, hogy mi célja van a tanulásnak, hanem a szüle, ki ki bűszke arra, hogy gyermeke francziául fecsegg.

Van anyja, ki megveri leányát azért, mert szívesebben tanulja a magyar nyelvtan szabályait, mint a franczia szavakat.

Mindaz nem a főváros-ról, hanem a vidékről. A fővárosban romlott a lég, romlott benne a társadalom. A csöndes magány, a szegény házi kör nem elégíti ki a hölgyeket. Nekik a nagy világ kell. Ez eltétő elemek.

Ezen elfajulásnak maguk a szülők okai. Az idegen szemlemben való nevelés már a bölcsőnél kezdődik, midőn a gyermek tisztességes magyar név helyett: Clarissa, Alice, Jeanette, s más cifrábnál cifrább neveket kap. Azután folytatását találja a német dajkák lelelkölő ápolásában. Lassan bár de folytonosan csepegtetik ezek a mérget a gyermekek szívébe, mely szörnyű munka alapját képezi erkölcsi romlásuknak. Nem lehet eléggé kárhóztatni az anyát, ki gyermekeit ily idegen-öre bízza, kinek ez csak keresetmódja! Szegény gyermek! Megfosztva az anyai gyöngéd ápolástól! Mint valami lelem, vagy árva, a dajka gondjaira bízza.

A gyermek felő idegen szellemben nevelve, s kilépvén a nagyvilág piaczára, lez-belőle divatbáb.

Korunk fényűző! Tehát bár ony, selyem és divatos kelmeiben jár a legszegényebb is ha miadjárt a legdrágább kincsével, erényével, is kellene azt megőrizni. Bálókról, gavallérokról, divatos szoknyáról magas sarku cipőről beszél még a legegyszerűbb szoba-cicuis is.

Nem folytatom tovább. Fájdalomtól sajog szívünk, ha e fonákosságokra gondolunk. El van terjedve e rákfene a társadalom minden rétegében. Befészkelta magát a szalmafedelű kunyhóba is, be a legegyszerűbb polgári családba.

At kell alakítanunk társas életünk létkörét.

Üres hók, szellemtelen széptevés helyett realis gondolatokat hozunk be, az áletből, a tudományokból. A szépséget, irodalom és művészet szellemi kincsei ékesítsek nőink rózsás ajkait. Divat, bálók, közbötrányok a más elléte szalmaesplések ne legyenek napi rendszer. A megszólás, szórzáshozatás hydráit vessük ki társalgó termeinkből.

Ah! a mi bútorunk érezni nem tud, Bömlik velünk, nem hordja majd fiunk! S ott az az anda oly magasra feljut. Mint a mi mélyre egykor mi jutunk!

A párkban a tó zöld bársony bizony már, A fák buják, biczegnek Amorok, Tört ível lesnek a hizott bokorál Félék, hogy e vén Juno rám morog... S ha vén a tárgy, annál ifjabb felette A költészet; serény aranyozó, Ki mindez ócskaságot megszerette... Jenőnek is oly kedves, a mi ó!

Adrienne anyja baronessze, lakásuk Jenő lakával hüskén szembezáll: Kigyözva fut közöttük az országút S az utas illent megiepetve áll. Pompás ellent: Ott a kőzmemésnek Rideg kastélya, itt modern világ... A szemek itt hosszú uszályt keresnek, Ott dobogót és vértés daliát.

Sugár oszlopra erkély vetve játszin, Márvány visz a széles ajtó felé, Üdén mosoly falán a chamois-szin S az erkély osztja szépen kétfelé. A zöld zsáluk előtt divó gypszönyeg, Nyírott bokorra, hattyus tóra néz. Fontána szökdél és az érkezőnek C-obogva, fényűző törve mondja: Nézz!

A baronessze és férje is (egyebként Sarkantyú és kard összes vagyona, S a kik alól húzzák a gyékényt) Itt élnek, itt volt tánc, dal, lakoma. Jenőnek atyja, mig vakon rohanva Élték amott, szerzett, növelt, emelt, S midőn kidőlt, Jenő öreg nagyanyja Gazdálkodott s megbirta a tebert. — Gáspár Imra.

A vipera kereső.

Van Pozsonyban egy kedves mulatóhelye a hegyek között, ott a hol a Zergehegy meredeken emelkedik a lassan czammogó feihók közé, a városotl körülbelül egy óra járásnyira, szép, regényes völgyben.

Oktassuk a leánygyermeket minden jóra és szépre. Taníttassuk velök első sorban hazánk zengzengés édes nyelvét, azután 1000 éves dicső történelmét. Hadd tanulják meg ama már régen porladozó hősöktől, hogy mi legyenek kell lenni annak, aki a magyar nevet legyenek érdemelné. Hadd lelkesüljenek a meg akarja érdemelné. Hadd lelkesüljenek a meg akarja dicső emlékü honleányainak tette in, kik nem rajongtak idegen elemek után mert keblükben hordták azt, amit ott most már hiába keresnek.

Tanítsuk a leány gyermekeket igazán érezni, — ne legyenek pusztán divatos telemek üvegyöngyvei. Adjunk nekik szellemet, műveltséget, hogy mindazokat csudatévó kedélyök üvegyöngyöibe foglalva adják vissza. A bölcseszet, a természettudományok és főleg az a esthetika diszítse azokat, akik eddig csak a lepke himes színeiben vilték díszeseknek és hódítóknak magukat. Ekkor lesz igazán szép, érdekes, becses és élvezetes a nő társasága: mert nem az arcz viruló rózsái, nem a bogárszemek varázstüze, hanem a szellem, a kedély öröktüze gyémántja a valódi és maradandó kincsé!

LENKE.

ELOFIZETESI FELHÍVÁS.

Elofizetést nyitunk lapunk, a „Debreczen” 1885. évi január-márciusi évfolyamára, illetőleg január-juniusi felévre.

Szíves bizalommal felkérjük tehát a n. é. közönséget, hogy az előfizetési pénzeket hozzájárulni minél előbb beküldeni sziveskedjék, nehogy a lap küldésében fennakadás történjék.

Elofizetési árak úgy helyben mint vidékre:

Egész évre 10 frt. Felévre 5 frt. Negyedévre 2 frt 50 kr.

Azon t. előfizetőinknek, kik a „DEBRECZEN” t. jan. 1. től jártni óhajtik: lapunkat január elsejéig ingyen küldjük.

Előfizetheti helyben Kutas Imre nyomdájában, — továbbá Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseikben, s vidéken, postautalványgal minden posta hivatalnál.

A „Debreczen” szerkesztősége és kiadó-hivatala.

Helyi hírek.

1884—1885.

Az ó-év mai napja elbucszik tőlünk s megoldatlan rejteyleit leteszi a közelgő, új 1885. esztendő küszöbére.

Nevezetes esztendő volt Európára, hazánkra s a mi otthonunkra, jó Debreczen városára nézve is.

Megválasztottuk képviselőnket, meg tiszteltarunkat.

A képviselőválasztás és tisztujtások mozgalma foglalkoztatta ez évben egész Magyarországot.

S a külföldön is nagy dolgok történtek, melyek nem kevésbbé függenek össze nemzet-eletünkkel. Ilyen a három császár skriawiczei találkozására, — más nagyhatalmakat foglalkoztatják a gyarmatpolitika egészen új irányai, monarchiánk másik felében pedig ismét feltűnt a cseh közjogi kérdés. Reánk várnak a

professzor — kevés idő múlva távozott szobájából s a kertbe ment. — Hé, pinczér, — kiáltott az ácsorgó mamasznak, — melyik itt a Zerge-hegy? — Annak alján állunk. Látja azt az utat? Az vezet a tetjére. — Köszönmű.

Azután nekiindult a hegymászásnak. Kerveses mulatság az annak, a ki meg nem szokta, meg az öreg lábak.

De hát az öreg meg-meg pihent, kikitért az utról, kereste a viperát.

Gyik, kigyó százával suhant el a zörgős levelek között és volt dolga a kopasz tudós botjának, hogy agyon verje az ijedten, gyűrűzve menekülő kigyót, a sikamló gyikokat.

Mikor este hazatért, egész önelégülten tekintett a kollega könyvére; hogy fogja ő azt megczáfálni.

Mely gondolatában elmerülve, észre sem vette, hogy sötét lón szobájában. Csak akkor ocsudott fel, mikor az ajtó kinyílt s gyertyával kezében a szobaleány lepett be.

— Mit akar? rivalt rá tudósunk. A szegény lány meglepetve állt meg, szép fekete szeméit kerekre nyitotta és úgy állva nezte a pápaszemes kopasz uri embert.

— Nincs nyelve? Mi? — Ágyazni jöttem — válaszolt a leány. — Hát miért nem ágyaz, azóta elvégezhette volna?

A mint azután a leány ágyazni kezdett, megszólította a professzor.

— Tudja maga, mi az a vipera? — Tudom. — Nos? Micsoda? — Mérges kigyó. — Látott már maga ilyet? — Nem.

A professzor felugrott örömeiben. — Hát ezen a vidéken nincs vipera? — De van! A professzor megragadta a lányt.

— Ki mondta ezt magának? — Láttam. — Nem csalódik?

Abban a könyvben pedig X. professzor azt írta le, hogy a pozsonyi Zerge-hegyen itt-ott mérges vipera is található, és hogy ő itt tartózkodása alkalmával 34-et fogott.

A kopasz ur — egy tudós hírében álló

főrendház reformja, a horvát ügy rendezése, a keleti kérdés nagy vonatkozásai... És annyi inség, annyi nyomor s a honfui elégtelenség annyi kiserve!

— De hagyjuk mind e nagy, országvilágra szóló gondokat.

Inkább az jusson eszünkbe, hogy e nap a családnak is ünnepe, örvendetes vagy bubánatos a szerint, a mit hozott számunkra a lefolyó ó-év.

Mennyi reménnyel vártuk ezt is ma egy éve!

— És most?

Egy sóhajit szentellünk a távozóak s új reménnyel eltelten sóhajitjuk szeretneik körébe térve: Adjo a Isten magunknak, szeretteinknek, hazánknak s az egész emberiségnek — boldog új esztendőt!

Egyházi statisztika. A ref. egyház kebelében született az 1884-ik év folyamán 1586 gyermek; meghalt ugyanez idő alatt 1546 egyén. A ref. egyház kebelében tehát a szaporodás nem valami örvendetes jelenség. (A többi hitfelekezetek kimutatását közelebb adjuk.)

Országos vásár. Debreczen városában az 1885-ik évi országos vásárok elsje következő rendben fog megtartatni: január 5. hetfőn, kedden, szerdán, bór, gyapju, mész, dió, stb. továbbá toll, iparcsikkok, gabonaművek és mindenféle terményvásár, január 10—11. szombat, vasárnap sertesvásár, január 12—13. hetfőn kedden nagy baromvásár.

Színházi hírek. „M a g d o l n á t” tegnap második látuk — úres ház előtt; először is csak az újdonság híre csábított, a 2-ik előadást — daczára a szereplő színészek ügyes játéka — a debreczeni közönség helyes széptani és erkölcsi érteke... meg-sokallotta. Ki kell emelnünk ujjlag Kissné, a ki a három első felvonásban (ez a dráma emberi része s itt kellene véget ernie p. o. a Laczi szabaddulással, ki süllyedt kedvesét megölne) nagy drámai erőt s tanulmányt fejtett ki. Laczi elfogatásakor és a mámor jelenetben exczellált. Mellette említtést érdemel Pálfi (Luczi), Boránd a jólelkű Sisko szerepében, Foltényiné (Borcsa), Szabó Antal (Gyömbér) kis epizódjában Nyilasi (Hausner). Mindamelllett nem kérünk többet ebből a dráma vitriolból! — A „K o l d u s d i á k” mára hirdettét előadása akatonai zenekar elfoglaltsága miatt szombatra maradt, e helyett Milióker szép zenéjű „Gasparon”-je kerül színpadra a szerepében Halmay-nal. Legközelebb lesz Ö r l e y Flórának jutalomjátéka, mely alkalomból „Agnes asszony” fog előadatni „D o z s a G y ö r g y n e k” holnapi előadásához szinagaztónk fényesen kiállított néma képleteket fog csatolni. A néma képletek-január 2-án ismételődni fognak, hogy minden berló részeseülhessen látásukban.

B. U. E. K. kívánunk ez évi utolsó számunkba ismerősöknek, barátainknak, lapunk n. é. olvasóközönségének és mindazoknak, — úgy egyeseknek mint testületeknek — a kik jó kívánataikkal személyesen, levélben vagy táviratban felkeresni méltóztattak!

Rablás a pusztán. Tóth Nagy János helybeli birtokos ebesi pusztáján a napokban a dohány-szint felverték s abból 18 kötel dohánnyt elloptak. A tetteseknek — bár keresik — eddig semmi nyomuk.

Főter költjén ganatba vétett, — a piszcson folyik.

Csikóskók báija. dőlczeg magyar legény sok január hó 13-án keritkítő mulatsághoz hasz deznek a „Korona” szágalom ósrégi szokásos latság leand, melyen működő puszták fia fogják bográcsokban fesszonkivül hort — c

Gyuri bácsi ör led-utcai vendéglőjé-

* A halandóság... rosunkban, a gyermekvilá... heten is 33 haláleset... gyermek halálesete ford... * „Gasparon” elő... névadunkat s azok, ki... hár mellett várják be... tölthetnek a színházba... (Nazoni) ezuttal ismét... tatja a közönséget, a... hangzik:

Mondják, hogy... De már nem... Hiszen ki van... Az a m c n i a... Ezentul magas... Pazerol a (enoz... És minden pri... Direktort stie... A pap s kerpiv... E szert veszi e... Gixerrel me...

S ez jót fog... * Kihgások birsac... pitányi hivatal ez évi... napig a külső terület... sokért 124 folt 34... gyanánt.

* Bábaképezde... azok, kik a nagyváradi... az 1885-iki nyári tanf... segély mellett felvetek... k. vallás és közoktat... czimzett, keresztlevél... bizonyítványt ellátott... január hó 20-án hoz... Nagy-Váradon, 1884... K o n r á d Márk, igaz...

* Czukorgyár... molo gyűlése január 18... rosház nagytermében... birtokai, mint értsülün... maradnak a haszonbér... * Jelentkezés dol... meztetjük a gazdaközö... nalatára dohányszermel... hó 15-ig, az állam ré... engedélyért pedig felk... kezek. Ezen a határid... fognak kiadatni.

* Tolvaj egy orvd... ban egy beteges fiatal... ezelegled-utca egyik... kinek előszobájában... letette. Távotzokt elfe... úgy azonban P a t a k... cseled, ki szintén beb... szobában. A pipát bir... akart vele állami. Elfog... házra iteltetett.

* Főter költjén... ganatba vétett, — a... piszcson folyik.

* Csikóskók báija... dőlczeg magyar legény... sok január hó 13-án k... ritkítő mulatsághoz has... deznek a „Korona” sz... galom ósrégi szokásos... latság leand, melyen... működő puszták fia... fogják bográcsokban f... s azonkivül hort — c

* Gyuri bácsi ör... led-utcai vendéglőjé-

— Oh hogy csak... vérem fölvezt egyet... hogy három óra múlva... — Tudja mit? E... lehet, az nem él meg... ezt én mondom magán... A következő nap... szor folytatta a keres... nál, kigyónál egyebet... Este, mikor a cs... mekleány ágyazni me... vipera felől.

Lassan-lassan me... helyzetét, barangolász... szüleit, ott elbeszél... tejet, jéghideg forrás... — Hogy hívják... mulva a leánytól.

— Nina. — Jól van, kím... E közben bejár... ködött a mérges viper... mondta neki: van, de... megfogni egyet is...

Folytak a napok... kor nem lehetett a h... szós volt a talaj, a... mint a jég, nem járba... ember.

Ilyenkor a pro... nézett ki, és mi ta... kozott.

A „vaskut” tult... fiatal ember, de uj há... ségével a magánkerib... ágyak utain feleséget... fiatal menyecské nem... jait férje nyaka körü... annak ajkát.

— Sodoma! Go... gában a kopasz pro... csapta az ablakot. — Este, mikor a... azt kérdezte tőle a t...

FENYVESSY BÉLANÉ

női-divat termét

a czegléd-utcza, előbb Bány, jelenleg

KARDOS-ház első emeletére

helyezte át s kéri a n. é. hölgyközönség további szives támogatását.
Tanuló leányok felvételnek.

Összesen 10.000 nyeremény

1
sorsjegy
1
forint
o. é.

II. KINCSEM-SORSJÁTEK

1. főnyeremény forint

50.000

2. főnyeremény **20.000** 3. főnyeremény **10.000** forint o. é.

A sorsjegyek vala-
mint a sorsolási
szabályok pontosan
a mellékelt táblából
15 krajczár
mellékelendő a meg-
vásárláshoz.

további nyeremények
5000 frt
3000 frt

A MAGYAR LOVAR-EGYLET SORSJEGY-ÍRODÁJÁBAN

Hárvány-utca **BUDAPEST** Nemzeti Casinó

egyszintén valamennyi váltóházaknál, lottegyűjtődek és szívtartósdeknél.

további nyeremények
2000 frt
1000 frt

11
sorsjegy
10
forint
o. é.

Minden nyeremény készpénzben kifizetetik

Mária-celli
GYOMOR-CSEPPEK,

jelcs hatású gyógyszer a gyomor min-
den bántalmai ellen.

feloldmulhatatlan a
étvagyhiány, gyomor-
gyengeség, rossz szagulehel-
let, eszelek, savanya felbű-
gés, köhög, gyomorhurag, gyo-
morégés, hangyáképződés,
tulságos nyálkaképződés,
cargaság, undor és hányás,
főfajás (ha az a gyomor-
ból ered), gyomorgöres
székszorulás, a gyomornak
tulerheltsége étel és ital
által, gilisztá-, lép- és máj,
betegség, aranyeres bantál-
mak ellen.

Egy üvegse ára használat
utasítással együtt 35 kr.

Kapható Debreczenben Dr. Hotschnock E.,
Golti N és Tamásy B. urak gyógyszerárájában,
Barta Zoltán Kun Szent-Márton, valamint az
osztrák-magyar birodalom minden nagyobb
gyógyszertárájában és kereskedésében.

Központi szétküldési raktár nagyban
és kicsinyben

Brady Karoly,

„Orangyalhoz” címzett gyógyszerárájában,
Kramzierben, Morvaországban.

Jó mulatságot, igazi nemes élvezetet szerezhethet
mindenki ingyen

ha a
„KÉPES CSALÁDI LAPOK”

kiadóhivatalához

fordul egy mutatvány-számért, melyet a kiadó kívánatára bár-
kinek is megküld.

A legolcsóbb, legkiterjedtebb szépirodalmi lap külön divat-
lappal és könyvalaku regény-melléklettel.

Érdekes és válogatott olvasnivalók a legjobb íróktól. — Minden számban
pompás képek.

Előfizetési ár: Egész évre 6 frt — kr.
Félévre 3 frt — kr.
Negyedévre 1 frt 50 kr.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK” kiadóhivatala

Méhner Vilmosnál, Budapest, papnövelde-utca 8 dik szám.

NEMES GÁBOR

férfi-, női- és gyermek-lábbeli raktára
(főpiacz, a városházzal szemben.)

Ajánlja a helybeli és vidéki t. közönségnek a legnagyobb vá-
lasztékban felszerelt raktárát pontos kiszolgálás és mérsékelt
árak mellett.

Mérték utáni megrendelések a legkitünőbb anyagból
gyorsan és szolid kivittel mellett teljesítetnek.

Czélom: **üzletem jó híret**
folytonosan fentartani.

Üzleti jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy
üzletembe az eddig csupán nagybani eladás mellé a kicsinybani eladást
is behoztam. Ezen alkalmából folyólag a többi közt a következő leg-
keresettebb cikkeknek nevezem meg, n. m.

MINDENNEMÜ SCHIFONOK, KANAVÁSZOK, KARTON;

Flanell, felposztó és szines veleszek;

TÉLI KIS ÉS NAGYKENDŐK,

stb., melyeket kisebb mennyiségben is a végszámra eladási ár arányában
adok.

Főtörekvésem lévén mint eddig is a legjobb minőségű árukat a
legolcsóbb árban szolgáltatva ki, az eddig is tapasztalt bizalom és párt-
fogást megtartani, üzletemet továbbra is a n. é. közönség becses figye-
mébe ajánlom,

mély tisztelettel

KLIMÓ AUREL.

Czegléd utcza, Fried ház, a színház mellett.

27

Helybeli és vidéki becses vásárlóimnak szives tudomásukra
juttatom, miszerint a

gyermek-játékok,

valamint egyéb

UJÉVI

ajándék-tárgyak

dus választékban megjöttek és a legolcsóbb árban szerezhethők meg.

Tisztelettel

BAUM MIKSA,

Játék csoportokat, tulhalmozott vidéki rendelmények
következtében, csakis folyó hó 30-ikáig eszközölhetek ki, posta
utján.

27

27